

Historische Kring West-Betuwe

Beste lezer,

Ook tijdens de vakantieperiode zijn er achter de schermen vrijwilligers die zorgen dat na een kleine rustperiode alles doorgaat. Zo kunt u de nieuwe Mededelingen binnenkort in uw brievenbus verwachten. Hij is dit weekend naar de drukker gegaan. Wat is er de komende maand allemaal te doen:

- * 10 september: Stamboomcafé in de Pluk in Geldermalsen
- * 13 september: Open Monumentendag 2025 met als thema '*Erfgoed & Architectuur*'.
- * 18 september: lezing Opsporing, aanhouding en berechting door Dick van Maren
- * 27 september: kleine excursie naar het textielmuseum in Waardenburg

Op [onze website](#) kunt u uitgebreide info vinden over alle activiteiten.

Voor de najaarsexcursie en de eerste twee lezingen kunt u zich vanaf nu opgeven bij de [ledenadministratie](#).

Open Monumentendag

Op **zaterdag 13 september 2025** tijdens Open Monumentendag vindt u ons weer in de sfeervolle Centrumkerk van Geldermalsen.

We sluiten aan bij het landelijke thema '*Erfgoed en Architectuur*' en presenteren een boeiende PowerPoint waarin karakteristieke gebouwen uit de West Betuwe centraal staan. Tijdens deze presentatie vertellen we meer over de verschillende bouwstijlen en de verhalen achter deze bijzondere panden.

Daarnaast is er een gezellige boekenmarkt met een ruim aanbod aan historische boeken. Een mooie gelegenheid om te snuffelen, inspiratie op te doen of een interessant boek aan te schaffen.

U bent van harte welkom van 10.00 tot 16.00 uur. Graag tot dan!

Lezing donderdag 18 september in de Pluk: Opsporing, aanhouding en berechting

Opsporing, aanhouding en berechting van heidenen, vagebonden en booswichten 1716-1725 in de Bommeler- en Tielerwaard.
Door Dick van Maren

Na het einde van verschillende Europese oorlogen zoals de 80-jarige en de 30-jarige oorlog in 1648 en de Frans-Nederlandse oorlog 1672-1679 werd het reizen in West-Europa gemakkelijker. Dit gold ook voor rondtrekkende bendes die zich bezig hielden met diefstal, inbraken en plundering. Deze bendes bestonden uit zogenaamde heidenen (zigeuners), afgedankte en gedeserteerde militairen, landlopers en anderen die buiten de gewone maatschappij leefden. Omstreeks 1715 had zich een bende van ongeveer 100 personen gevestigd in een rijswaard onder Vuren. Vanuit dit kampement werd de Bommeler- en Tielerwaard onveilig gemaakt. In 1716 werd tijdens een actie een aantal benedeleden opgepakt en in Zaltbommel terechtgesteld.

De overlast door dergelijke bendes was echter niet voorbij. Rond 1720 hadden zich bij het gehucht De Zandschel, in de omgeving van Loon en Zand, de bende van de Witte Veer en de bende van de Zwarte Veer gevestigd die ook in het centrale rivierengebied grote overlast veroorzaakten.

Tijdens de lezing wordt onder andere ingegaan op waar benedeleden in het centrale rivierengebied actief waren en hoe de overheid hieraan een einde wilde maken. Ook wordt ingegaan op wie gestolen goederen heelden en op de berechting van de in 1725 opgepakte benedeleden.

Dick G. van Maren is lid van de Nederlandse Genealogische Vereniging en van de Historische Kring West-Betuwe. Bij zijn genealogisch onderzoek bleek dat in de 17^e en 18^e eeuw zijn voorouders in het Ambt van Beesd en Rhenooy woonden. Hierdoor werd zijn belangstelling gewekt om nader onderzoek te doen naar de geschiedenis van dat Ambt en de Tielerwaard. Hierbij bleek onder andere dat het platteland niet gevrijwaard bleef van criminaliteit.

Locatie: De Pluk, Geldermalsen
Aanvang: 20.00 uur
Van tevoren aanmelden verplicht. Dat doet u [hier](#) of u belt even naar 0345-473596.
Voor leden HKWB gratis. Niet-leden betalen 5,-.

Sjoukjes kledingmuseum in Waardenburg

Sinds februari 2019 is in Waardenburg een uniek kledingmuseum geopend. De collectie begint rond 1850 en eindigt rond 1950. Er is een grote verscheidenheid van kleding aanwezig, zowel voor kinderen als voor volwassenen. Ook hoeden maken deel uit van de collectie. Alles is prachtig uitgesteld in onder andere een babykamer met een honderd jaar oud ledikantje, een volledig ingericht schoolklasje en een bedstede met alle kleding en attributen die daarbij horen.

Zowel Sjoukje en haar man Anko zijn geboren verhalenvertellers. Het wordt dus een middag vol nostalgie.

De excursie wordt in principe georganiseerd op **zaterdagmiddag 27 september**. Bij voldoende belangstelling kan ook op vrijdagmiddag 26 september een extra middag toegevoegd worden. Graag aangeven welke middag uw voorkeur heeft.

[U kunt zich hier aanmelden](#) of u belt naar 0345-473596.

Locatie: Textielmuseum, Industrieweg 1, Waardenburg

Tijd: 14.00 uur- 16.00 uur

Er is voldoende parkeergelegenheid. De groepsgrootte is max. 15 personen per keer. Het museum is in het gebouw op de eerste verdieping en er is helaas geen lift aanwezig.

De kosten zijn 5,- p.p. inclusief koffie/thee met wat lekkers. Ter plekke te voldoen bij Karine. U komt met eigen vervoer. Eventueel is het mogelijk om samen te rijden.

Vrijheidsmuseum Groesbeek

Naar aanleiding van onze excursie naar het Vrijheidsmuseum in april jl. stuurde van Karel van Koppen ons twee aardige linken door.

Een verslag dat hij schreef voor SeniorWijzer:
[Vrijheidsmuseum over oorlog en vrijheid](#)

En een nieuwsbericht van Omroep Gelderland:
[Samen schilderen aan reusachtige V voor Vrijheid](#) van Omroep Gelderland.

Tijdens de excursie zagen we al dat er verschillende kunstenaars bezig waren. Bij het Vrijheidsmuseum in Groesbeek wordt deze zomer gewerkt aan een groot kunstproject in de open lucht. In de vorm van een V, symbool voor vrijheid, verrijst een tijdelijk kunstwerk dat bestaat uit 336 beschilderde panelen. Het project met de naam The Colorfield Performance is een initiatief van kunstenaar Dirk Hakze en valt samen met de herdenking van 80 jaar bevrijding.

OPROEP: Ontsluiting Beeldbank HKWB

Help Mee de Historie van West Betuwe te ontsluiten!

Goed nieuws! Achter de schermen is de afgelopen jaren hard gewerkt aan het opbouwen van onze digitale beeldbank. Deze bevat inmiddels zo'n 50.000 digitale afbeeldingen en ander archiefmateriaal over de rijke historie van de West Betuwe. En er komen wekelijks nieuwe spullen bij!

Nu staan we voor een belangrijke volgende stap: hoe maken we deze schat aan informatie toegankelijk voor een breed publiek? We willen samen met enthousiaste vrijwilligers nadenken over de te gebruiken software, de toegankelijkheid, welke zaken we willen ontsluiten etc.

Ligt jouw hart bij lokale geschiedenis en wil je meebouwen aan de toegankelijkheid ervan? De Historische Kring West-Betuwe (HKWB) zoekt betrokken vrijwilligers voor de werkgroep "Ontsluiting Beeldbank HKWB". Jouw hulp is cruciaal om dit waardevolle erfgoed te bewaren en te delen.

Interesse? Stuur dan een e-mail naar info@hkwb.nl en we nemen contact met je op. Samen brengen we de geschiedenis van de West Betuwe tot leven.

Over deze Nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief wordt verstuurd naar de leden van de Historische Kring West-Betuwe en andere geïnteresseerden. Ontvangt u deze nieuwsbrief en bent u geen lid van de Historische Kring? Word dan lid via [onze website](#). U wordt dan geïnformeerd over de activiteiten en krijgt 3x per jaar ons tijdschrift met historische artikelen uit het gebied in de West Betuwe. Een lidmaatschap kost € 18,- per jaar.

Colofon

Samenstelling van deze nieuwsbrief: Karine van Drunen

Contact: [klik hier](#) (zowel voor aanleveren van ideeën/kopij als voor aanmelding/afmelding voor deze nieuwsbrief).

Volg de Historische King West-Betuwe ook op

Facebook

Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u nieuwsbrief@hkwb.nl toe aan uw adresboek.

